

Lærerveiledning for grunnskolen

Good Morning America

15.10.2015 – 31.01.2015

VELKOMMEN TIL ASTRUP FEARNLEY MUSEET!

Strandpromenaden 2, Tjuvholmen

www.afmuseet.no

Astrup Fearnley Museet

Good Morning America

Good Morning America kaster lys over hvordan en viktig gruppe amerikanske kunstnere på slutten av 1970- og 80-tallet fant opp ny form for kunstnerisk språk, ofte referert til som «appropriasjonskunst», ved å låne eksisterende fotografier, gjenstander, estetikk, ideer og klisjeer fra amerikansk kunst og forbrukskultur.

Utstillingen inneholder verk av Cindy Sherman, Richard Prince, Jeff Koons, Robert Rauschenberg, Felix Gonzalez-Torres og Charles Ray. Hver av dem har skapt en svært personlig form for kunstnerisk uttrykk for å fortelle historien om det amerikanske samfunnet på denne tiden. Disse kunstnerne vokste opp i det amerikanske samfunnet på 50- og 60-tallet og var dermed en av de første generasjonene som vokste opp med TV. Det var en periode preget av en stadig eskalerende media og konsumkultur, noe de på hver sin måte problematiserer i sin kunst, og som berører viktige problemstillinger omkring makt og blikk, representasjon og konstruksjon av identitet, kjønn, seksualitet og legning, det private og det offentlige – og ikke minst kunstens sosiale betydning i samfunnet.

Til sammen retter disse kunstnerne oppmerksomheten mot forbrukskulturen generelt, men avslører samtidig sitt eget personlige engasjement for amerikansk kultur spesielt.

Kuratorer: Gunnar B. Kvaran og Therese Möllenhoff

Formidlingstilbud

Vi tilbyr 3 gratis omvisninger tirsdag-fredag, kl. **11**, **12** og **13** (maks 35 elever per gruppe). **Påmelding** minst én uke i forveien til omvisning@fearnleys.no

Målsetting

Målet er å motivere elevene til samtaler rundt kunstverkene og dermed lære mer om verdien av kreativ virksomhet og kunstneriske uttrykk. Møtet med samtidskunst vil kunne bidra til en høyere refleksjon rundt kunstens betydning i samfunnet og egen kreativ utfoldelse. Vi benytter dialogbasert formidling med fokus på flerstemmighet, deltagelse og selvrefleksjon, slik som beskrevet i boken *Dialogbasert formidling: Kunstmuseet som læringsrom* (2012) av Olga Dysthe, Nana Bernhardt og Line Esbjørn. De beskriver hvordan dialog også kan omfatte skriveøvelser, samtaler ved kunstverk samt kreative workshop som engasjerer flere av elevene mer enn ordinære undervisningssituasjoner.

Vår formidlingsprofil er tilknyttet Kunnskapsløftet

I følge den generelle læreplanen for grunnskolen skal grunnleggende ferdigheter i faget Kunst og Håndverk omfatte:

- Å kunne uttrykke seg muntlig i kunst og håndverk om sitt eget og andres arbeid er en viktig del av faget. Samtalen kan føres på ulike nivåer, fra det beskrivende til det mer analyserende og vurderende. Muntlig ferdighet er også viktig i forbindelse med refleksjon over og vurdering av opplevelse, estetiske virkemidler og sammenheng.
- Å kunne lese kunst dreier seg blant annet om å kunne tolke tegn og symboler og å få inspirasjon til skapende arbeid.

Kunstformidling tilpasset de ulike trinnene

Astrup Fearnley Museet ønsker å invitere elever til et inspirerende møte med samtidskunst i utstillingen *GOOD MORNING AMERICA*. Våre dyktige formidlere tilpasser den dialogbaserte omvisningen til de ulike alderstrinnene med begreper og

vinklinger som de kan forstå og relatere seg til. Under er forslag på samtaler vi ønsker å sette i gang med elevene, men vi er også åpne for innspill og spesielle tematikker.

Forarbeid:

Hva er konseptkunst?

Diskuter i forkant hva elevene legger i begrepet *konseptkunst*. Er det et kunstverk hvis det ikke er håndlaget, eller må alle kunstverk være håndlaget og peke til en fortelling?

Konseptkunst eller konseptualisme er en kunstretning som hovedsakelig utviklet seg i Europa og USA fra siste halvdel av 1960-tallet. Den konseptuelle kunsten utfordrer manges oppfatninger av hva kunst er og hvordan en kunstner arbeider. Kort fortalt kan konseptkunst karakteriseres som en idébasert kunstnerisk virksomhet, i den forstand at det er idéen bak et kunstverk blir oppfattet som viktigere enn det endelige resultatet.

Den konseptuelle kunsten har sine røtter i første halvdel av 1900-tallet, i dadaismen og spesielt arbeidene til Marcel Duchamp. Begrepet *readymade* relateres ofte til den franske avantgardekunstneren Marcel Duchamp (1887–1968) og hans radikale eksperimentering rundt forholdet mellom kunst og livet. Mest kjent er hans kunstverk *Fountain* (1917) hvor han snudde opp ned på et pissoar som ble signert og gitt en tittel. Slik ble en hverdagsgjenstand gitt en kunstnerisk verdi basert på en idé, mens håndverket ble gitt minimal betydning. Dette danner grunnlaget for konseptkunstens fremvekst, og bruken av hverdagsgjenstander i kunsten er meget utbredt i samtidskunstfeltet i dag.

Her er to videoer som kort forteller om Marcel Duchamp, konseptkunst og hva en *readymade* er:

<https://www.youtube.com/watch?v=LrwXbe0rJDU>

<https://www.youtube.com/watch?v=MFsIE6WhVrU&list=PLCIEU-DLLW-bKkFJT7ayy3iiPT42EE1AV>

Hva er appropriasjonskunst?

Appropriasjonskunst er en praksis eller teknikk der kunstnere anvender eller siterer eksisterende materialer som objekter og bilder eller estetikk, ideer og klisjeer. Materialet blir så endret, manipulert og bearbeidet til et nytt originalt kunstverk som rekontekstualiserer meningen av det approprierte materialet. Begrepet knyttes til postmodernismen, og spesielt en gruppe kunstnere i New York på 1970- og 80-tallet som ble kalt «The Pictures Generation», bestående av blant andre Richard Prince og Cindy Sherman, som vi finner verk av i utstillingen.

Samtaler i utstillingen: Kunstverk som en idè!

Utstillingen *Good Morning America* danner grunnlaget for å bli kjent med den amerikanske kunstscenen på 1970-tallet til 1990-tallet. Gjennom en dialogbasert omvisning vil vi diskutere ideene bak de ulike maleriene, fotografiene og skulpturene – og videre sette dette i relasjon til det amerikanske samfunnet på denne tiden.

Omvisningen vil også ta for seg hva man legger i begrepene konseptkunst og appropriasjonskunst. Vi ser på hvordan kunstnerne i utstillingen bruker konseptuelle strategier og approprierer i sin kunst. Jeff Koons benytter objekter fra populærkulturen og utfordrer ofte vår oppfattelse om hva som kan betraktes som kunst og det estetiske uttrykket, som for eksempel i hans bruk av badeleker, porselen og basketballer. Charles Ray bruker også strategier fra konseptkunst som benyttelse av avstøpninger og objekter fra virkeligheten, som med hans verk *Tractor* (2003-2005).

Om kunstnerne i utstillingen

Richard Prince og **Cindy Sherman**, aktører i det man kom til å omtale som *the Pictures Generation*, responderte på massemedienes billedverden – bilder som promoterte livsstil og identitet, begjær og forbruk – ved å ta i bruk fotografiet og redefinere det.

Charles Ray jobbet med å utfordre konstruksjonen av virkeligheten ved å tviste betrakterens forventninger i møte med hans manipulererte figurative skulpturer, både av enkeltfigurer og kjernefamiliens arketyper.

Robert Gober og **Felix Gonzalez-Torres** fremstiller det normative amerikanske samfunnet, med familien og hjemmet som dominerende modeller for en akseptabel livsutfoldelse, i alternative fortellinger om diskriminering og sosial ekskludering.

Jeff Koons tok til seg forbrukerkulturens display-estetikk ved å stille ut handelsstandens varer i lysende utstillingsmontre og slik konseptualiserte det amerikanske samfunnets besettelse av det nye.

Om utvalgte verk i utstillingen

Felix Gonzalez-Torres, *Untitled (Blue Placebo)*, 1991

Formalt sett kan Gonzalez-Torres verk minne om minimalistiske skulpturer, men verkene hans mangler den bestandige tilstedeværelsen som kjennetegner den tradisjonelle skulpturen. Arbeidene er ofte basert på forgjengelige materialer, som sukkertøy

eller plakater, materialer som er laget for å distribueres til publikum. I det øyeblikket

verket blir aktivert av betrakteren, oppløses de formale kjennetegnene og ideen bak selve kunstverket kommer frem.

Jeff Koons, *The Hook*, 2003

Maleriet Hook er et sammensatt og komplekst bilde med av fargerike badedyr, glinsende blått hav og reklamebilder av fristende matretter. Det er ingen åpenbar sammenheng mellom de ulike elementene i bildet, bortsett fra at det dreier seg om approprierte fragmenter som er malt på lerretet med en utsøkt perfektjonisme. Du har sett de oppblåsbare barnelekene tidligere, og her som i andre

sammenhenger lar Jeff Koons seg fascinere av dobbeltheten i uttrykket deres. De fargerike figurene har en forførende effekt, men innvendig er de tomme og uten noen kjerne. På samme måten kan fraværet av en menneskelig tilstedeværelse lese som et uttrykk for tomhet.

Cindy Sherman, *Untitled #402*, 2000

Uttrykk, positurer og påkledning er tegn som kan tolkes på tvers av landegrenser og nasjonalitet. Cindy Shermans bilder er både grusomme og komiske, frastøtende og forførende. De reflekterer vår egen forestillingsverden og åpner for nye tolkninger av velkjente fenomener. Helt fra starten av har Sherman brukt seg selv som modell, men bildene hennes er ikke selvportretter. Hun lar sin egen identitet gå i oppløsning i arbeidet med å fremstille nye karakterer; den aldrende skuespilleren som ikke har gitt opp drømmen, eller den oversminkede sosietetskvinnen som desperat kjemper mot alderdommen. Figurene er gjenkjennelige og urovekkende. Vi ser oss selv og vår egen tid med en skremmende klarhet i arbeidene hennes. I en tid hvor jaget etter synlighet og oppmerksomhet øker og YouTube-berømmelse har blitt et fenomen, oppleves Shermans fotografier som stadig mer aktuelle.

VELKOMMEN PÅ OMVISNING!

Formidlingskoordinator: Susanne Ø. Roald, s.roald@fearnleys.no

Booking: omvisning@fearnleys.no